

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Marii Mercatoris S. Augustino Æqualis Opera Quæcumque Extant

[Complectens Ea Quæ Ad Hæresim Nestorianam Spectant]

Marius <Mercator>

Parisiis, 1673

De epistolis Theodoreti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14215

Item ex ejsdem libri capitulo decimo quinto

EXCERPTUM SEPTIMUM.

HÆc, inquit, Apollinaris arguunt vanitatem, qui pro ratione, vel mente Deum Verbum in assumpta carne asserit habitasse. Nam si non habuit humanam mentem assumpta natura, Deus quidem erit, qui contra diabolum certavit. Deus etiam qui victoriam operatus est; Deo autem operante victoriam, ego quidem de hac victoria nihil utilitatis accepi, velur qui nihil huic inferre poterim; sed & lætitia, quæ ex hac re contigit, privor, super triumphis alienis exultans. Tripudiat autem diabolus & extollitur, & superbit atque gloriatur, quasi cum Deo luctatus sit: magnum est enim illi etiam a Deo superari.

ITEM EX EJSDEM LIBRI CAPITULO DECIMO SEXTO.

HAC etiam vsus defensione convenienter diabolus Deo dicere poterat: Ego, Domine creator vniversorum, non contra te certamen assumpsi; scio namque dignitatem tuam, intelligo potestatem, cognosco dominationem, fateor seruitutem, quamvis refuga esse cognoscar: victoriam vero cedo & angelis, & omni caelesti multitudini, ex quibus aliquando & ego infelix extiteram; contra hunc autem suscepti certamen, quem de limo formasti, & ad imaginem tuam fecisti, & ratione honorasti, & paradisi civem constituisti, & terræ marisque dominum demonstrasti. Hunc seductione, non necessitate decepi; hunc vsque in hodiernum diem superare, dejicere, ac morti tradere non cesso; perfero hunc ad stadium perducens, &

mecum luctari præcipiens: ipse spectator assiste; etiam arte, quam athletæ insumunt, ostende luctari, demonstra & instituta certaminis, vnge vt voles; tantum ne huic auxilium præbeas: non enim sic audax ego & mente privatus, vt aduersum te factorem certare pertentem. Hæc ad saluatorem Christum iuste diabolus diceret, si non esset homo, sed Deus, qui pro homine decertaret.

Ex hoc loco, qui in codice Græco regiz Bibliothecæ dicitur sumptus ex opere *dei* *hæreticos*, perulgata opinio convellitur, qua viri eruditionis fama celebres, cum decepti essent a corruptis Gennadii codicibus, crediderunt opus, quod de incarnatione Domini a Theodoro compositum Gennadius scripsit, non fuisse diversum a libris quatuor Eranistæ aduersus Eutychem & Dioscorum elaboratis. Istud enim excerptum, imo totam tentationis dominicæ historiam, cuius particula est, frustra quæras in libris Eranistæ.

DE CAPITULO VIGESIMO NONO.

DEI Filius homini inseparabiliter adjunctus, eum disciplinam summæ virtutis edocuit, & a peccatorum jaculis illæsum custodivit, & integrum & superiorem diabolica fraude monstravit, mortemque ad breve tempus gustare permittens, protinus ab ejus tyrannide liberavit, & participatum ei propriæ vitæ contribuit, ad cælos evexit, & ad dexteram sedere magnitudinis fecit, & donavit illi nomen, quod est super omne nomen; dignitatem suam eidem conferens, & appellationem naturæ ejus assumens.

De epistolis Theodoretii.

HACTENUS de libro *de* *orthodoxis*, seu Pentologio, nunc de epistolis, & de ea primum quam Theodoretus Nestorio scripsit, cuique Mercator a se in Latinum sermonem conversæ præfationem hanc præposuit.

VERBA MARIÆ MERCATORIS.

NESTORIO in exilio pro sua perfidia constituto, scripsit epistolam Theodoretus, qua patet, non honoris amore, sed ipsa veritate compulsus, probasse se dogma beati Cyrilli, quem vocat Ægyptium;

in damnationem vero ejsdem Nestorii nullo modo præbere consensum.

EPISTOLA THEODORETI AD NESTORIUM.

Domino meo vere Dei amantissimo & venerando sancto Patri Nestorio Episcopo, Theodoretus in Domino salutem.

QUOD urbana me conversatio, & obsequium gloriaque non superet, nec excelsis

cellis indigeam sedibus, arbitror tuam cognoscere sanctitatem. Nam etsi nihil aliud, saltem solitudo civitatis, cujus dispensationem videor esse sortitus, hanc me philosophiam sufficienter edocuit, quam constat ad solitudinis cumulum, etiam turbas habere causarum, quæ retardare plurimos valeant, etiam qui rebus talibus nimis exultant.

Nullus igitur tuæ persuadeat sanctitati, quod ego præful esse desiderans, clausis oculis, velut recta dogmata, Ægyptia scripta susceperim: nam per ipsam fateor veritatem, sæpius ea revolvens, & diligenter examinans, ab hæretica pravitate libera deprehendi, & aliquam illis imponere maculam formidavi; non tamen velut is approbetur, qui toti mundo causa perturbationis extiterit; & spero me pro hac re nullis delictis in die iudicii subjacere, quia iudex justus explorat propositum singulorum.

His autem, quæ contra tuam venerationem injuste atque inique partata sunt, nec si mihi utramque manum quis absunderet, potero præbere consensum, divina procul dubio mihi cooperante gratia, & infirmitatem animæ sublevante.

Hoc autem etiam his, qui hæc exigunt, certum literis feci, qui hæc exigunt, quid eis a me rescriptum sit, exempla transmissi, quatenus agnoscat, quod nulum tempus nos per divinam gratiam commutabit, nec polypodas, nec chameleontas ostendet, quod illi quidem petras, hi vero folia, juxta colorem proprios imitentur. Omnem quæ cum tua veneratione est, in Domino fraternitatem, ego, & qui mecum sunt, plurimum salutamus.

Quo tempore scripta epistola. Collat. 6.

EPISTOLA THEODORETI, &c.] Epistola hæc refertur in v. synodo, sed alio interprete; data vero ibidem dicitur, post vniuersam inier Orientales & sanctissimum Cyrillum factam. Quo tempore nimirum, vt ex consequenti epistola constat, exigebat Joannes Antiochenus episcopus, vt qui sibi luberant, conditiones pacis acciperent, Nestoriique dogmata damnerent, atque ejus depositioni, & Maximiani ordinationi consensum scripto darent.

Non est suppositicia.

Neque porro cause quidquam est, cur supposita videatur, quia Leontius tradit circumferri literas mutuas Theodoretæ & Nestorii suppositas ab hæreticis: nam id si dictum de his ipsis intelligat, Mercatoris testimonio arguendus est, qui cum memorie mandaverit res sui temporis, auctoritate præstat Leontio, post quinquaginta saltem annos scribenti.

Quid exilii nomine significetur.

NESTORIO IN EXILIO PRO SUA PERSECUTIO CONSTITUTO.] Exilii nomine intelligit secessum in monasterium sancti Euprepii, de quo egimus in præfatione historica: neque enim significari potest deportatio in Oasim, quæ post quatuor annos, a concilio Ephesino soluto, contigit: cum hæc epistola data sit, vel cum ageretur de conciliandis Ecclesiis Ale-

xandrina & Antiochena dissidentibus, vel paulo post pacem initam, anno scilicet 432. sub finem, aut primo statim initio sequentis.

HONORIS AMORE, &c.] Catholicis obiciebant homines Nestorianæ partis, quod magnarum sedium promissione ad se pellicerent Episcopos minorum civitatum.

Sed quæsierit forte quispiam, qua specie veri potuerit illud obijci vitis disciplinae ecclesiasticæ dissolutæ minimè reis: liquidem ea ætate nefas esset, Episcopum commutare sedem; eamque ob causam Proclus diu rejectus sit ab vrbis regie episcopatu, quoniam Cyzicena Ecclesiæ præfectus erat a Sisinio; Atud vero dubium non satis soluerit, qui cum subtilibus nonnullis, transire nefas dixerit, fas transferri, quasi canones id ambire verarent, sinerent accipere oblatum. Nam causa Gregorii Nazianzeni solutioni pugnat, cum raptus sit ad Constantinopolitanæ Ecclesiæ regimen, & inde tamen coactus recedere, propter obiectum electionis vitium: cumque in causa Procli non prius desitum sit repulsa, quam Celestinus summus pontifex super ea re dederit responsum, vt auctor est Socrates.

Calomnia catholice facta ab hominibus Nestorio fauentibus. Part. 1. conc. Ephes. inter ep. schismatis.

Lib. 7. c.

ÆGYPTIUM.] Theodoretus postquam iracundius agere cepit in causa Nestorii adversus Cyrillum, hunc isto nomine appellat in omnibus præsertim, sive libellis, sive epistolis, quæ ipsius nomine inscribuntur, partim 2. parte concilii Ephesini, partim in v. synodo. Unde facile dignoscas, quo auctore singula, de quibus dubium oriri posset, vere scripta sint.

Oñium Theodoretæ in sanctum Cyrillum.

QUID A ME RESCRIPTUM SIT, &c.] Theodoretus non interfuit concilio, quod apud Acacium Bæræ Joannes Antiochenus habuit, de pace cum Alexandrinis componenda; sed primum per literas interrogatus est, quid de conditionibus pacis, ac professione Cyrilli sentiret; tum conventus, vt pactis conditionibus subscriberet. Ipse vero & rejecit conditiones velut iniquas, & professionem Cyrilli accepit tanquam palinodiam pristinae sententiæ; & amore Nestorii, atque impatientia Cyrilliana victorie subscribere noluit. Quæ omnia prolixè ostendimus in dissertatione de vita Theodoretæ præfigenda operum auctario.

VERBA MARI MERCATORIS.

ALIAM in favorem Nestorianorum Constantinopolim destinavit, in qua dicit, quod duas quidem naturas, & cætera pietatis dogmata consisteretur, vt Ægyptii; de iniquitate vero, quæ in Nestorium commissa est, nulla sit correptio subsecuta.

THEODORETI AD ANDREAM MONACHUM CONSTANTINOPOLITANUM.

ET POST ALIA. Fidei autem Deus, qui non patietur, neque nos, neque vos tentari, supra id quod possumus sed faciet eum tentatione etiam exitum, vt tolerare possumus, & mendacium quidem redarguet: quamvis & nunc assertio probetur mendacii confutata, & veritatis ostensa potentia. Ecce enim, qui salvatoris Christi natu-

M

ras impia ratiocinatione confuderant, & vnam naturam ausi fuerant prædicare, ac deitati passiones adjungere: propterea etiam sanctissimo & venerando summi Dei pontifici Nestorio insultarant, velut quodam chamo & fræno, secundum Prophetam, maxillis omnino contractis, & a pravis ad recta perductis, veritatem iterum addiderunt, *vtentes ejus asserione, qui pro veritate bella sustinuit.* Pro vna namque natura duas impiæsentiarum confitentur, (anathematizantes eos, qui permixtionem, aut confusionem prædicant) & deitatem Christi impassibilem venerantur, & carnis esse edisserunt passiones, & evangelicas dividunt voces, & deitati quidem sublimes, & Deo dignas ascribunt, humiles autem assignant humanitati: talia namque nunc ab Ægypto scripta delata sunt.

2/sal. 31. v. 9.

Ad quem data epistola.

Epist. 143.

De tempore, quo dedit Theodoretus epistolam 143.

Instantia Theodoretii.

CONSTANTINOPOLIM EPISTOLAM DESTINAVIT. &c.] Non erit, credo, vanissimus conjector, qui putaverit hanc epistolam scriptam esse ad Andream monachum Constantinopolitanum Nestorio faventem, ad quem est ea quoque, quam cxliii. fecit in editione sua Sirmondus: neque enim dissimile est utriusque argumentum, quamquam Teodoretus mentem in Mariana manifestius declarat, in Sirmondiana artificiosa brevitate dissimulat. Sic enim habet: *Scribes autem non alterius opinionis homini, sed in Apostolorum disciplina erudito, & trinitatis, non quaternitatis assertori. Revera enim peraque impios censui eos, qui duas Unigeniti naturas in vnam cogere audent, & qui Dominum nostrum JESUM CHRISTUM Filium Dei vivi, hominem factum Deum Verbum in duos filios dividere conantur, si qui sunt tandem, ego enim non puto. Sed hanc semper calumniam Ecclesie, qui Arianis sunt & Eunomii, quique Apokrinariis partes sectantur, impudenter assererunt. At vero facile est diligentibus pervidere, celeberrimos Patres nostros, lumina Ecclesiarum, hanc ipsam a veritatis hostibus criminationem passos esse, quam nos hoc tempore ab optimis nova heresis defensoribus sustinemus. Quorum impietatem sapientissimus dominus perfecit, non permittens diuturna patientia nefariam heresim corroborari. Ratum igitur habeo, domine, te ad fidei confortes scribere, quod tibi facile est ex multis lubricationibus nostris cognoscere. Literas redde: erunt enim haereticus, si Deo placeat, ad caritatem incitamenta.*

Circa duas istas, quas contulimus, epistolas, observa primum, eam, quæ in collectione Sirmondii est, non alieno, quod quibusdam visum est, loco poni: pertinet enim ad posteriora tempora, quibus Theodoretus hæresis accusatus est, imo & damnatus a Dioscuro in latrociniali concilio Ephesino; non item ad priora ista, quibus Nestorii turbæ nondum quievisserent, quod docent ista verba: *Facile est pervidere Patres nostros, lumina Ecclesiarum, hanc ipsam a veritatis hostibus criminationem passos, quam nos hoc tempore ab optimis nova heresis defensoribus sustinemus.* Observa deinde, ex altera epistola, quam Mercator defloravit, quomodo Theodoretus palinodiam a Cyrillo recantatam non crediderit modo, sed etiam jactabundus hanc

sibi victoriam gratulatus sit, propter reprehensos anathematizatos, coactumque, ut aiebat, auctorem in sententiam Nestorii venire.

ECCE ENIM, QUI, &c.] Hinc colligitur, datam esse epistolam, post missam a Cyrillo professionem fidei ad Joannem Antiochenum, id est, ann. 432. sub finem. Cyrillus porro, vel geminam misit, vnam ante exhibitam a Paulo Emefeno Joannis fidem; alteram in epistola, Joanni postmodum datam; vel eandem alii, sive temporibus, sive verbis scripsit. Quanquam primum e duobus credibilius est: vnde Cyrillum quidam imprudente accusare ausi sunt, quod prior professionem fidei miserit, quasi id sit rei hominis; satisfactionem prius exhibere, quam accipere; atque hinc nata est insultantis Theodoretii vana calumnia, quæ consequentibus verbis continetur.

VELUT QUODAM CHAMO ET FRÆNO.] Confer hunc locum cum altero simili in epistola, quæ in quinta synodo peperam dicitur ad Joannem data, cum sit ad Dominum Joannis successorem. Ex collatione intelliges, non magnam fuisse Binio alisque causam, cur hæc ipsam ad Dominum epistolam rejicerent veluti supposititiam. Id aperte ostendimus in censura operum Theodoretii auctario præposita, adversus nonnullos etiam veteres.

Quo tempore scripta sit epistola hæc.

Notatus N. mus abjudicatus Theodoretus epistola de morte sancti Cyrilli.

VERBA MARIÆ MERCATORIS.

ALIAM quoque scripsit ad Andream Samosatenum episcopum, lectis sancti Cyrilli pontificis Alexandrini literis a Beræa directis.

THEODORETI AD ANDREAM SAMOSATENUM EPISCOPUM.

MAGNIFICUS vir Aristolaus ab Ægypto magistrum cum literis Cyrilli destinavit, quibus anathematizat Arium, Eunomium, Apollinarem, eosque, qui deitatem Christi passibilem dicunt, & qui confusionem atque permixtionem duarum asserunt naturarum; & super hoc quidem gavisus sumus, quamvis propositionem nostram ille diffugeret.

Exigit autem subscriptionem factæ dudum damnationis, & ut anathematizetur sancti episcopi dogma Nestorii. Scit autem vestra sanctitas, quod si quis indiscrete doctrinam anathematizet ejusdem sanctissimi & venerabilis Episcopi, idem est ac si pietatem anathematizare videatur.

Oportet ergo, si omnino compellimur, eos anathematizare, qui purum dicunt hominem Christum, aut qui in duos filios vnum Dominum nostrum JESUM CHRISTUM dividunt, & qui ejus abnegant deitatem, &c.

Existimo præ omnibus maxime satisfactum esse domino meo sanctissimo & venerando Joanni episcopo, quod nullatenus acquiescam in damnationem Domini mei sanctissimi & venerandi Nestorii epi-

scopi præbere consensum, nec violare communem promissionem, quæ in Tarso, & Calchedone, & Epheso facta est: meminit enim & eorum, quæ nuper apud Antiochiam post nostrum regressum a nobis sæpe deprepta sunt. Nullus igitur tuam decipiat sanctitatem, quod ego acquiescam hoc aliquando facere, Deo procul dubio mihi cooperante, & me confortante.

De synodo
Berææ coacta.

A BERŒA, &c.] Non obscure inde conficitur, synodum, quæ a Joanne Antiocheno, dum tractaretur negotium pacis, habita scribitur apud Acacium, Berææ celebratam fuisse, & non Antiochiæ, quod opinantur conciliorum editores, alique communitè plures. Colligetur etiam, quod aliunde certum est, Theodoretum non interfuisse hujuscemodi synodo, sive quod impatienter ferret de pace agi, hoc est, de condemnatione Nestorii, & Cyrilli receptione, quorum alteri vehementer studebat, alteri infensus erat supra modum, sive quod alio impedimento prohibitus.

Quo tempore
scripta epistola.

AD ANDREAM SAMOSATENUM.] Epistola hæc in v. synodo dicitur scripta, post pacem Ecclesiis redditam. Alia legitur Theodoretum ad eundem, data Ephesi, quo non convenerat Andreas morbo impeditus, post Cyrillum & Memnonem ab Orientalibus depositos, & a sacra synodo restitutos, id est, circa finem Julii ann. 431.

Illustratus ex
loco Cyrilli
locus Theodoretum.
Patres conc.
Eph. cap. 35.

PROPOSITIONEM NOSTRAM ILLE DIFFUGERET.] Quam vero propositionem? Eam nempe, de qua Cyrillus ad Acacium Melitenensem: Concilio nescio quo apud sanctissimum piissimumque Beræensem Episcopum Acacium congressi curarunt, ad me se ibi convenionis modum, id est, sanctarum Ecclesiarum pacem, nisi eo modo, quem ipsi præscriberent, fieri non debere. Volebant autem, ea omnia aboleri, quæ vel epistolis, vel tomis, vel libris divulgaveram, & soli fidei, quam Nicæni Patres ediderunt, consentire. Ego vero ad ista rescripti. Expositioni fidei, quam Nicæni Patres ediderunt, adhaeremus omnes, nihil profus eorum, quæ in ipsa continentur, labefactantes: sunt enim ea omnia recte inculpateque tradita; neque tutum est, post illam fidei editionem, quidquam adhuc curiosius tractare. Quæ vero recte contra Nestorii blasphemias scripsimus, ea ejusmodi esse, ut nulla nobis ratione persuaderi possit, ut recte scripta esse negemus: opus proinde magis esse, ut ipsi iuxta pietissimum Christianique amantis Imperatoris decretum, imo vero sanctæ synodi Ephesinæ sanctionem, illum, qui contra salvatoris Christi gloriam pugnavit, ejicerent, impiasque illius blasphemias anathemate infestarentur, ejusque depositioni consentirent, ac sanctissimi piissimique episcopi Maximiani ordinationem approbarent.

Theodoretum
versuta.

INDISCRETE, &c. Id est, nulla restrictione facta, & sine vlla dogmatis & personæ discretionem. Atque hinc intellige, quam verus sit illud *κατα τὴν ἑσθη*, quo nonnulli aliquando abusi sunt, & nuper impius ille, qui Cyrillum, synodumque Ephesinam hæresis Eutychanæ, scripto libro, accusare ausus est. Verum hæc de re plenius alias, cum de subscriptionibus in causa Pelagianorum dissertationem instituis.

QUÆ IN TARSO, &c.] Orientales statuerant, se nunquam, vel in depositionem Nestorii, vel in Cyrilli restitutionem confensuros, nec id semel, vel vno in loco; sed Ephesi primum, cum inde Constantinopolim legati acceptis mandatis proficiscerentur: iterum Calchedone, cum ex ea postulationem Imperatori obtulerunt: Tarso postea, cum dimissi reverterentur in Orientem: tandem Antiochiæ, priusquam a se mutuo divellerentur, ad suas singulis civitates redeuntibus.

Orientalium
propositum
de non recipiendo
Cyrillo.

THEODORETI EPISTOLA AD
HIMERIUM EPISCOPUM
NICOMEDIÆ.

INTER CÆTERA. Intentionem nostram certam tuæ facimus sanctitati, quod lectis ex Ægypto literis destinatis, & apud nos sæpe discussis, invenimus eas doctrinæ quidem congruentes Ecclesiæ; duodecim vero capitulis contrarias esse probavimus, quæ vsque impræsentiarum impugnare perstitimus.

Placuit igitur nobis, ut si sanctitates vestræ receperint Ecclesias divinitus sibi commissas, Ægyptiis & Constantinopolitanis communicare, aliisque qui contra nos cum eis militasse noscuntur, quia nostram fidem, magis autem Apostolorum, se habere professi sunt; damnationi vero venerandi, & sanctissimi Nestorii, quæ facta dicitur, non præbere consensum. Iniquum namque vere & impium comprobamus, si iisdem criminibus, quibus & focus ejus, reus extiterat, illi quidem veniam largiri, huic autem ostium penitentia claudere: multo igitur magis iniquum & magis impium, innocentem morti tradere.

Sciat igitur sanctitas vestra, quod non prius eis communicandum esse censemus, quam vestras recipiatis ecclesias. Hæc autem non solus ego, sed omnes sanctissimi nostræ regionis Episcopi, habito concilio, decreverunt. Et ante jam tuæ sanctitati prædixi, quia si domini mei venerabilis, & sanctissimi episcopi Nestorii fuerit dogma damnatum, nec ego his, qui hoc faciunt, communicabo. Quod si tuæ sanctitati placuerit id ipsum literis inferere, quæ Antiochiam dirigentur, hoc fiat; ne ergo differatur, obsecro tuis harendo vestigiis.

EPISTOLA, &c.] Scripta procul dubio est, quo tempore Paulus Emelenus a synodo Orientalis legatus, Alexandria negotium pacis gerebat, & quemadmodum habebat in mandatis, conditionibus quam honorificentissimis rem peragere moliebatur, iis nempe, ut sola in fidem Nicænam consensio exigeretur: non item depositio Nestorii subscriberetur, sed solo silentio rata haberetur; utque Episcopi a Maximiano depositi, Himerius, Helladius, Eu-

Quo tempore
scripta epistola.

therius, & Dorotheus, suas sedes reciperent.
LECTIS, &c.] Eo refer epistolam Theodoretum ad Joannem, quæ est in v. synodo; altera enim ex altera lucem accipiet, imo & auctoritatem.

DUODECIM VERO CAPITULIS, &c.] Hoc est, quod Andreæ monacho scribit, Cyrillum, a pravis ad recta perductum, veritatem tandem addidicisse. Opera pretium est ambas epistolas simul conferre.

PERSTITIMUS.] Libris quinque *in Synodis*, de quibus antea dictum est, imo ad mortem usque capitula Cyrilli non impugnavit ipse tantum, sed aliis quoque execranda traduxit. Unde Gennadius Anatolii in sedem Constantinopolitanam successor, paulo post Theodoretum mortem, atque adeo post concilium Calchedonenſe, damnatumque cum Eutychete Dioſcorum, in hæc verba adversus anathematizatos Cyrilli erupit: *Va mihi a malis. Heu heu! unde enim quisquam in presenti aliunde sumat exordium? Quales Cyrilli Egyptii, & quantas blasphemias incurrit? quantas blasphemias adivi, &c.*

Apud Facundum lib. 1. c. 4.

Locus illustratus ex Cyrilli epistola ad Donatum. 3. p. conc. Eph. cap. 38.

AD EUMDEM, POSTQUAM RESCIVIT JOANNEM ANATHEMATIZASSE DOGMA NESTORII.

POST ALIA. Non, inquit, tuam latear sanctitatem, quod postquam legi epistolam, quæ Imperatori directa est, nimis animo dolui; quia manifeste cognosco, quod is, qui hanc scripsit, idipsum sentiens, indiscrete atque inique damnavit eum, qui nihil, præter doctrinam sanam, novit aliud & docuit. Sed anathematizatus inferus, licet idoneus sit amplius, quam consensus damnationis ejus turbare lectorem; tamen quia non indiscrete, sed sub quadam consideratione positus est, solatium præstitit. Nec enim dixit: Anathematizamus doctrinam ejus; sed quæcumque aliter dixit aut sensit, quam doctrina apostolica continet.

Notatus Theodoretus.

QUI NIHIL PRÆTER DOCTRINAM, &c.] Ne Theodoretus fuit, aut admodum cæcus, qui non viderit blasphemias Nestorii; aut in paucis Nestorianus, qui hæc blasphemias habuerit pro sana doctrina; ut mirari satis non possim, placuisse multis Agobardi sententiam dicentis, inventum a Theodoro medio loco, inter Nestorium hæreticum, & Cyrillum catholicum, unde pugnans pro veritate ageret contra veritatem, &c.

VERBA MARIÆ MERCATORIS.

ITEM ex gestis, quæ contra Domnum Antiochenum episcopum conscripta sunt, in quibus accusatur idem Domnus, quod eo præſente palam in Ecclesia ausus sit idem nefandissimus Theodoretus, post obitum sanctæ recordationis Cyrilli Alexandrini pontificis, insultans beatæ dormitioni ejus, ita proferre.

EX SERMONE ANTIOCHIÆ HABITO A THEODORETO, POST OBITUM SANCTI CYRILLI.

NEMO jam neminem blasphemare compellit. Ubi sunt, qui dicunt, quia Deus est, qui crucifixus est? Non est crucifixus Deus, sed homo crucifixus est JESUS CHRISTUS. Deus autem templum suum ex David suscitavit, sicut idem David ante prædixit: Homo generat hominem. Natura autem Dei filius est Deus Verbum; Christus autem filius est David: sed Dei filius templum non est. Contentio ultra jam non est, sub vno jugo Ægyptus & Oriens convenerunt, mortua est invidia, & consepulta illi est hæresis. Jam quiescunt, qui passum prædicant Deum, &c.

ALIA VERSIO IN V. SYNODO, NON VERBIS TANTUM, SED ETIAM SENTENTIIS NONNULLIS DIVERSA.

NEMO neminem jam cogit blasphemare. Ubi sunt dicentes, quod Deus est, qui crucifixus est? Non crucifigitur Deus. Homo crucifixus est JESUS CHRISTUS qui ex femine est David, filius Abrahæ. Homo est, qui mortuus est JESUS CHRISTUS; Deus vero Verbum resuscitavit suum templum, qui est ex David, sicut David locutus est: Homo hominem generat. Qui vero natura Filius Dei est, hic est Deus Verbum. Christus vero est filius David; sed templum est Filii Dei. Non jam est contentio, Oriens & Ægyptus sub vno jugo est, mortua est invidia, & cum eo obruta est contentio. Requiescant theopathitæ.

PROPTER hunc sermonem, aliæque forte similia, accusatus est Theodoretus, quod Christum divideret in duos filios: fuit enim eorotius accusationis in ipsum conjectæ summa, ut testatur in epistola 93. 101. 105. quamquam calumniam sibi fieri vbiq; passim queritur, eamque in epistola 84. ex eo natam causatur, quod in Oriente quidam ita sentirent. Hæc autem epistola inscribitur ad Episcopos Ciliciæ, ad quam Theodori sedes, Mopsuestena civitas pertinet: apud hos enim suspicatur aliquos esse ejusce sententiæ, quos redargui postulat, ne ex amicorum crimine aliquid in se invidiz redundaret.